

[Avaleht](#) > ... > [Kohtumenetlused](#) > [Digitaliseerimismäärus - Liikmesriikide Teated](#) > Lithuania

Digitaliseerimismäärus - Liikmesriikide teated

Sisu koostaja:

Leedu

Leedu

Siin lehel on esitatud teave teadete kohta, mille liikmesriigid on esitanud määruse (EL) 2023/2844 alusel.

1. Riiklikud IT-portaalid kohtute või muude asutustega suhtlemiseks

Leedu kohtute teabesüsteemi (LITEKO) avalikud elektroonilised teenused (edaspidi „avalikud e-teenused“): Leedu kohtute e-teenuste portaal (edaspidi „kohtute e-teenuste portaal“) ([kohtute e-teenuste portaali avaleht \(teismas.lt\)](#)).

Kohtute e-teenuste portaalile on õigus juurde pääseda Leedu Vabariigi kodanikel, Leedus registreeritud juriidilistel isikutel, Leedus seaduslikult elavatel isikutel ja teistes riikides registreeritud juriidilistel isikutel, samuti välisriikide kodanikel ja nende esindajatel (riikliku kohtute ameti direktori 17. septembri 2015. aasta korralduse nr 6P-141-(1.1), millega kiidetakse heaks Leedu Vabariigi kohtute teabesüsteemis avalike elektrooniliste teenuste osutamise eeskirjad (edaspidi „LITEKO avalike e-teenuste eeskirjad“), punkt 19.1.

LITEKO eesmärk on töödelda elektrooniliselt andmeid Leedu kohtutes menetluses olevate ja lahendatud kohtuasjade kohta, registreerida menetluste käiku ning osutada lepitus- ja avalikke elektroonilisi teenuseid, nagu on ette nähtud kohaldatavates õigusaktides (riikliku kohtute ameti direktori 28. novembri 2011. aasta korraldusega nr 6P-112-(1.1) heaks kiidetud Leedu kohtute teabesüsteemi eeskirjade (edaspidi „LITEKO eeskirjad“) punkt 5). „Teenused“ on määratletud kui avalikud elektroonilised teenused, mida Leedu Vabariigi kohtud osutavad teenuste saajatele LITEKO avalike e-teenuste allsüsteemi kasutades (LITEKO avalike e-teenuste eeskirjade punkt 3.1).

LITEKO avalike e-teenuste allsüsteemi kontole pääseb ligi riigi teaberessursside koostalitlusvõime platvormi (SIRIP) kaudu, mis võimaldab teenuste kasutajat tuvastada väliste süsteemide abil, integreeritud kvalifitseeritud digisertifikaatidega isikutunnistuse, kommertsbankade internetipangasüsteemi, isikliku kvalifitseeritud digisertifikaadi või kohtu väljastatud isiku tuvastamist võimaldavate sisselogimisandmetega (LITEKO avalike e-teenuste eeskirjade punkt 5).

LITEKO avalike e-teenuste esmakordsed kasutajad peavad tutvuma LITEKO avalike e-teenuste kasutamise eeskirjadega, teenuste saaja kontol kättesaadava teenuste kasutusjuhendi (edaspidi „kasutusjuhend“) ja selles kehtestatud eeskirjadega ja neid järgima ning kasutama teenuseid ainult kasutajale antud õiguste piires, esitades LITEKO avalike e-teenuste allsüsteemile õiged teenuste saaja, teenuste kasutaja ja muud andmed, mida on vaja teenuste osutamiseks ja mida teenuste kasutaja saab muuta. Nende andmete muutmise korral peab teenuste kasutaja ajakohastama kontot hiljemalt järgmisel tööpäeval, esitama LITEKO avalike e-teenuste allsüsteemile dokumendid kasutusjuhendis kindlaks määratud ja LITEKO avalike e-teenuste allsüsteemi abil reprodutseerimise korral loetavas vormingus, hoiduma tegevusest, mille eesmärk on muuta, häirida või muul viisil kahjustada LITEKO avalike e-teenuste allsüsteemi toimimist, ning mitte rikkuma kolmandate isikute õigusi ja õigustatud huve.

2. Riigisisene õigus, mis puudutab videokonverentside kasutamist tsiviil- ja kaubandusajades

Videokonverentsi kasutamist tsiviil- ja kaubandusajades reguleerivad:

1. Leedu Vabariigi tsiviilkohtumenetluse seadustiku (edaspidi „tsiviilkohtumenetluse seadustik“) artikkel 175² „Telekonverentside kasutamine“;
2. Leedu Vabariigi kohtute seaduse (edaspidi „kohtute seadus“) artikli 34 lõiked 7 ja 8;
3. Leedu Vabariigi justiitsministri 7. detsembri 2012. aasta määrus nr 1R-309 (mida on muudetud Leedu Vabariigi justiitsministri 29. oktoobri 2020. aasta määrusega nr 1R-355), millega kiidetakse heaks tsiviil- ja kriminaalasjades telekonverentsi tehnoloogiate kasutamise kord (edaspidi „justiitsministri heaks kiidetud kord“);
4. kohtunõukogu 28. novembri 2014. aasta resolutsioon nr 13p-156-(7.1.2), millega kiidetakse heaks kohtumenetluse ajal videokonverentsiseadmete kasutamise kord (edaspidi „kasutuskord“);
5. soovitusel kaugistungite pidamise kohta (edaspidi „soovitused“), mille kohtunõukogu võttis vastu 27. augusti 2021. aasta protokollitud otsusega.

Kohtud võivad pidada videokonverentsi kooskõlas määruse (EL) 2023/2844 artikliga 5. Teiste institutsioonide õiguse kohta pidada videokonverentsi määruse artikli 5 alusel andmed puuduvad.

Menetlusosaliste kohalviibimise ja tunnistaja ärakuulamise video- ja/või muu telekonverentsi tehnoloogia vahendusel võib korraldada kohtu omal algatusel pärast seda, kui kohus on hinnanud oma sobivust ja suutlikkust korraldada kohtuistung video- ja/või muu telekonverentsi tehnoloogia abil ning menetlusosaliste võimalusi osaleda kohtuistungil video- ja/või muu telekonverentsi tehnoloogia vahendusel (*justiitsministri heaks kiidetud kasutuskorra punkt 7*).

Kohtud kasutavad enamasti Zoomi platvormi või kohtusse paigaldatud videokonverentsiseadmeid.

Konverentsi liigi (video- või muu telekonverents) ja konkreetse videokonverentsi tehnoloogia (kohtute tsentraliseeritud videokonverentsiseadmed (edaspidi „kohtu tsentraliseeritud seadmed“), Zoom, Microsoft Teams, laua- või mobiiltelefon jne) valib ning nende kasutamist korraldab ja juhib asja arutav kohtunik, võttes arvesse kohtuasja asjaolusid, kohtu käsutuses olevat videokonverentsi tehnoloogiat ja selle kättesaadavust ning menetlusosaliste juurdepääsu asjakohasele tehnoloogiale.

Arvestades vajadust tagada kaugkohtumenetluses esitatavate andmete elektrooniline turvalisus, soovitatakse kasutada videokonverentsi tehnoloogiaid, mida riiklik küberturvalisuse keskus on hinnanud ja mille ta on tunnistanud turvaliseks, eelistades võimaluse korral järgmist:

- kohtu tsentraliseeritud seadmed;
- Zoomi platvorm kohtutele antud litsentside alusel (kohtu konto kaudu) (*soovituste punktid 3.2 ja 3.3*).

Menetlusosaline võib avaldada arvamust kohtuasja arutamise kohta info- ja elektroonilise sidetehnoloogia abil (videokonverentsi või muu telekonverentsi vms vahendusel) mis tahes menetlusdokumendis, mille ta esitab (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 111 lõike 2 punkt 6).

Kohtuistungist tehakse helisalvestis menetlusõiguses sätestatud korras. Tõendite salvestamiseks ja uurimiseks võib kohus teha videosalvestisi, filmida ja pildistada menetlusõiguses sätestatud korras või kasutada muid tehnilisi seadmeid (kohtute seaduse artikli 38 lõige 3).

Igast kohtuistungist tehakse kohtuistungi helisalvestis (kohtumenetluse seadustiku artikkel 168). Menetlusse kaasatud isikul on õigus kohtuistungi helisalvestisega tutvuda (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 168 lõige 4) kriminaal- ja tsiviilasjade ning haldus- ja väärteloasjade materjalidega tutvumise korda reguleerivates õigusaktides sätestatud korras (*kohtunõukogu 14. veebruari 2014. aasta resolutsiooniga nr 13P-22-(7.1.2) heaks kiidetud kohtuistungitest helisalvestiste tegemise korra (edaspidi „resolutsioon“) punkt 6*).

Kohtuistungite helisalvestisi hoitakse ja arhiveeritakse seaduses sätestatud korras. Tagada tuleb kohtuistungi helisalvestise kaitse loata kasutamise, kopeerimise, redigeerimise ja hävitamise eest (Leedu Vabariigi justiitsministri 11. detsembri 2012. aasta määrusega nr 1R-314 heaks kiidetud kohtuistungite salvestamiseks tehtavate helisalvestiste nõuete punktid 9 ja 11).

Statsionaarse helisalvestusseadmega tehtud avaliku kohtuistungil helisalvestis edastatakse seadmest LITEKOsse automaatselt, välja arvatud juhul, kui tehnilistel põhjustel edastatakse helisalvestis kohtu kohalikust serverist LITEKOsse käsitsi.

Mobiilse helisalvestusseadmega salvestatud avaliku kohtuistungil helisalvestis edastatakse LITEKOsse käsitsi.

Kinnise kohtuistungil helisalvestis ning kohtuasjade arhiveerimist käsitlevates õigusnormides sätestatud nõuete kohaselt LITEKOsse edastatud helisalvestis salvestatakse arvutipõhisele andmekandjale (CD-ROM vms), tagades selle kaitse selles sisalduvate helisalvestiste muutmise või hävitamise eest. See andmekandja lisatakse kohtuasja toimikule ja seda töödeldakse seaduses sätestatud korras (*resolutsiooni punktid 12, 13 ja 15*).

Kohus tagab poole õiguse advokaadi / advokaadi abi tõhusale abile kõikides kohtumenetlustes, sealhulgas esindatavaga toimuva teabevahetuse konfidentsiaalsuse. Kui advokaat / advokaadi abi ja klient ei viibi füüsiliselt samas kohas, võib kohus kohaldada järgmisi või muid meetmeid:

- advokaadi / advokaadi abi ja kliendi/kostja taotlusel võib kohus (kohtu määratud töötaja) võimaldada neile eraldi virtuaalse ruumi, kus nad saavad konfidentsiaalselt arutada oma kaitseseisukohti ja muid küsimusi (näiteks litsentsitud Zoomi tarkvaral on selline funktsioon (rühmatööruumid, ingl *breakout rooms*)). Seejärel pöörduvad nad tagasi üldisesse koosolekukeskkonda;
- võidakse välja kuulutada vaheaeg, kaamerad ja mikrofonid lülitatakse välja ning kliendil/kostjal lubatakse rääkida telefoni teel advokaadi / advokaadi abiga. Kui advokaat / advokaadi abi ja klient viibivad füüsiliselt samas kohas, võivad nad taotleda vaheaega. Vaheajal lülitavad nad mikrofone ja videokaamera välja ning pöörduvad pärast vaheaega tagasi üldisesse koosolekukeskkonda.

Kui isik viibib ametiasutuse kontrollitavates ruumides (kinnipidamiskeskus, vangla jne), on tal õigus taotleda kohtuistungil vaheaega, mille ajal lahkuvad kõik ametnikud ruumist, kuhu jäävad ainult kõnealune isik ja tema kaitsja (mikrofon ja kaamerad lülitatakse samuti välja) (*soovituste punkt 5.13*).

Videokonverentsi korraldatakse ja peetakse vastavalt korrale, mis on sätestatud tsiviilkohtumenetluse seadustikus, kasutuskorra II peatükis „Videokonverentside korraldamine ja pidamine“, justiitsministri heaks kiidetud korra II peatükis „Kohtumenetluse korraldamine telekonverentsi tehnoloogia abil“ ja soovituste punktides 3-5.

Kasutada võib automaatse kõnetuvastuse tehnoloogiat.

Enne määruse tegemist võtab asja arutav kohus videokonverentsi korraldamise võimaluse küsimuses ühendust selle asutuse (kohus, prokuratuur, Leedu vanglateenistus) määratud isikuga, kes sai taotluse korraldada menetluse ajal videokonverents. See isik vastutab videokonverentsiseadmete kasutamise ja hooldamise ning videokonverentside korraldamise eest ning temaga lepatakse kokku videokonverentsi toimumise koht, kuupäev ja kellaaeg.

Kohus valib asutuse (kohus, prokuratuur, vanglateenistuse allasutus), kellelt ta taotleb menetluse ajal videokonverentsi korraldamist, võttes arvesse küsitletava isiku elukohta (asukohta) ja/või küsitletava isiku võimalusi tulla kavandatud videokonverentsi toimumiskohta.

Kui kohtul ja/või asutusel, kellelt ta taotleb videokonverentsi korraldamist, ei ole videokonverentsiseadmeid, taotleb ta sellelt regionaalselt kohtult, kelle tööpiirkonda ta kuulub, või mõnelt teiselt kohtult või muult asutuselt, kellel on vajalikud mobiilsed videokonverentsiseadmed, nende seadmete kasutamist küsitlemiseks videokonverentsi vahendusel. Mobiilsed videokonverentsiseadmed tehakse kättesaadavaks ja tagastatakse kohtule ja/või asutusele, kellelt kohus taotleb videokonverentsi korraldamist, seaduses sätestatud korras (*kasutuskorra punktid 7 ja 8*).

Kui menetlusosaline teatab kohtule, et ta ei ole kaugistungiga nõus või tal ei ole tehnilist suutlikkust osaleda istungil kohtu osutatud videokonverentsi tehnoloogiat kasutades, võib kohus korraldada hübriidkaugistungil ja kutsuda selle isiku istungisaali kohale.

Kui hinnatakse menetlusosaliste võimalusi videokonverentsi tehnoloogia abil kohtuistungil osaleda, on soovitatav arvesse võtta järgmisi asjaolusid (loetelu ei ole täielik):

- isiku käsutuses olevad tehnilised vahendid (kui selline teave on kohtule kättesaadav);

- haavatavatesse rühmadesse (alaealised, puuetega inimesed jne) kuuluvate menetlusosaliste olukord, mis võib takistada isikul videokonverentsi tehnoloogia abil menetluses iseseisvalt ja/või täielikult osaleda (soovituste punktid 3.8 ja 3.9).

Kohtuistungil viibivate isikute isikusamasuse tuvastamiseks tuleb teha järgmist:

videokonverentsi tehnoloogia abil kohtuistungil osalev menetlusosaline peab oma isikut tõendama ja näitama oma isikut tõendavat dokumenti nii, et kohus saab seda võrrelda kohtule seaduses sätestatud korras esitatud kinnitatud koopiaga;

muu telekonverentsi tehnoloogia abil kohtuistungil osalev menetlusosaline peab kohtu antud sisselogimisandmeid kasutades kohtuistungiga ühinema, oma isikut tõendama ja ette lugema järgmised kohtu nõutavad andmed: isikukood (selle osa), advokaaditunnistuse / advokaadi abi tunnistuse number, kohtu määratud kood ja/või muud andmed, mis võimaldavad isikut tuvastada (*justiitsministri heaks kiidetud korra punkt 9*).

Taotluse esitanud kohtu otsusega võib videokonverentsi vahendusel küsitletava isiku isikusamasuse tuvastada ka muude vahenditega (*kasutuskorra punkt 13*).

Kohtumenetluses videokonverentsi korraldamine ja pidamine toimub vastavalt seaduses sätestatud kohtumenetlusnormidele ning videokonverentsi korraldamise ja pidamise ning videokonverentsiseadmete kasutamise korrale, mis on sätestatud kasutuskorras ja muudes õigusaktides (*kasutuskorra punkt 4*).

Pooltel on õigus tutvuda kohtuasja toimikuga (sealhulgas elektroonilise toimikuga), teha ja saada sellest väljavõtteid ja ära kirju (digitaalära kirju), esitada vastuväiteid ja tõendeid, osaleda tõendite uurimisel, esitada teistele menetlusse kaasatud isikutele, tunnistajatele ja ekspertidele küsimusi, esitada taotlusi, teha kohtule suulisi ja kirjalikke esildisi, esitada väiteid ja tähelepanekuid menetluse käigus tekkivate küsimuste kohta, esitada vastuväiteid teiste menetluses osalevate isikute taotlustele, väidetele ja tähelepanekutele, saada kohtuotsuste, kohtumääruste ja kohtu muude otsuste kinnitatud ära kirju (digitaalära kirju), kaevata kohtuotsuseid ja -määrusi edasi ning kasutada muid menetlusõigusi, mis on pooltele antud tsiviilkohtumenetluse seadustikuga (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 42 lõige 1).

Kohtuistungil eesistuja selgitab kohtuistungile ilmunud pooltele, kolmandatele isikutele ja nende esindajatele tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud korras nende menetlusõigusi ja -kohustusi, välja arvatud juhul, kui pooli või kolmandaid isikuid esindab kohtuasjas esindaja, kellel on õiguslane kõrgharidus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 243).

Isikutele, kes ei valda riigikeelt, on tagatud õigus osaleda kohtumenetluses tõlgi vahendusel (Leedu Vabariigi kohtute seaduse artikli 8 lõige 2, tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 11 lõige 2).

Vajaduse korral võivad taotluse esitanud kohus ja taotluse saanud asutus vastastikku kokku leppida meetmetes, millega kaitstakse küsitletavat isikut ja tagatakse, et küsitletavat isikut abistab tõlk, kui see on vajalik (kasutuskorra punkt 12).

Kui kohtumenetlusesse on kaasatud tõlk, peaks tõlgil kohtuistungil ajal kogu aeg olema piisav silmside menetlusosalisega, kelle ütlusi tõlgitakse (soovituste punkt 5.14).

Kohtuasja arutamisel peab kohus kohtuasja tõendeid vahetult uurima, st küsitlema menetlusega seotud isikuid, kuulama üle tunnistajaid ning uurima eksperdiarvamusi, kirjalikke, asi- ja muid tõendeid (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 235 lõige 1).

Selle asutuse (kohus, prokuratuur, vanglateenistuse allasutus) määratud isikud, kellelt asja arutav kohus on taotlenud kohtumenetluse käigus videokonverentsi korraldamist ja kes vastutavad videokonverentsiseadmete kasutamise ja hooldamise ning videokonverentside korraldamise eest koos teiste selle asutuse esindajatega, kes osalevad videokonverentsi teel toimival ülekuulamisel, peavad ühtlasi võimaldama küsitletaval esitada tõendeid ja tagama nende edastamise asja arutavale kohtule (kasutuskorra punkt 10.4).

Videokonverentsi vahendusel küsitletav isik võib esitada kohtule tõendeid posti teel, faksiga, Leedu kohtute e-teenuste portaali (e-court.lt) või selle asutuse (kohus, prokuratuur, vanglateenistuse allasutus) esindaja kaudu, kellelt asja arutav kohus on taotlenud kohtumenetluses videokonverentsi korraldamist, kui kõnealune esindaja

osaleb videokonverentsi vahendusel toimuval kohtuistungil, või muul seaduses sätestatud viisil (kasutuskorra punkt 13¹).

Videokonverentsi vahendusel toimuva kohtuistungil lõppedes koostab selle asutuse (kohus, prokuratuur, vanglateenistuse allasutus) esindaja, kellelt asja menetlev kohus taotleb kohtumenetluses videokonverentsi korraldamist, hiljemalt järgmisel tööpäeval kinnituse, kasutades kasutuskorra lisas esitatud vormi, millele lisatakse küsitletud isiku allkirjastatud vanne või kohustus (kui küsitletav on kohustatud andma vande või allkirjastama kohustuse) ja esitatud tõendid, mis esitatakse asja arutavale kohtule (kasutuskorra punkt 14).

Kui kaugistungi käigus tekib vajadus esitada dokumente või tõendeid, mida ei olnud võimalik esitada enne kohtuistungil kuupäeva, otsustab kohus nende esitamise ja vastuvõtmise üle vastavalt menetlusõigusele. Tuleks võtta meetmeid tagamaks, et kõik osalejad saavad kaugistungi ajal esitatavaid materjale näha ja/või kuulda. Sellistel juhtudel võidakse otsustada näiteks:

- kohtuistung edasi lükata ja määrata tähtaeg, mille jooksul peab menetlusosaline esitama dokumendid ja asitõendid ettenähtud korra kohaselt (kohtukantselei kaudu, posti teel, kohtute e-teenuste portaali kaudu);
- kui kõik menetlusosalised on kohtute e-teenuste portaali kasutajad, võidakse välja kuulutada vaheaeg ja määrata dokumentide esitamine viivitamata kohtute e-teenuste portaali kaudu, et kohtuistung saaks jätkuda samal päeval pärast dokumentidega tutvumist;
- kohtu otsusega võidakse konkreetses kohtuasjas, mille kõik menetlusosalised ei ole kohtute e-teenuste portaali kasutajad, kohtuistung edasi lükata, et võimaldada poolel esitada dokumendid kohtule e-posti teel ja/või võimaldada kohtul edastada dokumendid teistele menetlusosalistele tutvumiseks nende märgitud e-posti aadressile, pärast seda, kui kohus on hinnanud kohtuasja turvaaspekte, sealhulgas isikuandmete kaitset, ja võimalikke riske (*soovituste punkt 5.11*).

Tunnistaja või teise menetlusosalise kaugküsitlemisel soovitakse kohtul tagada, et menetlusosalist ülemäära ei mõjutataks ja et ei kasutataks lubamatuid vahendeid. Kohus võib vajaduse korral ja vastavalt menetlusosalise tehnilistele võimalustele võtta järgmisi või muid meetmeid:

- nõuda, et ruumile, kust isik menetluses osaleb, tehtaks kaameraga ring peale (see tähendab, et tehakse ruumi kaugkontroll). Sellisel juhul on soovitatav, et täidetakse kahte järgmist tingimust:
 1. osalejat hoiatatakse ette, et kohus kohaldab sellist meedet, et vältida isikuandmete kaitse nõuete rikkumist;
 2. osalejat hoiatatakse ette, et kasutatav kaamera peab olema mobiilne. Kohus võib nende toimingute tegemist nõuda mis tahes ajal menetluse jooksul;
- osalejale tuletatakse meelde elektrooniliste sidevahendite kasutamise keeldu ja soovitakse selle ruumi uks, kust ta menetluses osaleb, seestpoolt lukustada (sulgeda). Enne kaugkoosolekut tuleks isikut teavitada, et ruum, kust ta menetluses osaleb, peab olema eraldi (ei tohi olla läbikäidav). Lisaks võidakse paluda, et videokaamera oleks kogu koosoleku jooksul suunatud ukse poole;
- isikul võidakse paluda muuta oma asendit nii, et ta jääks pealaest vöökohani kaamera vaatevälja, st et lisaks näole oleksid näha ka tema käed ja vahetu ümbrus;
- isikul võidakse paluda istuda kuvarist kaugemale, et vältida ekraanilt lugemist (*soovituste punkt 5.12*).

Kasutatakse riikliku küberturvalisuse keskuse hinnatud ja turvaliseks tunnistatud, sertifitseeritud ja litsentseeritud videokonverentsi tehnoloogiaid, eelistades võimalust mööda järgmisi:

- kohtu tsentraliseeritud seadmed;
- Zoomi platvorm.

3. Riigisisene õigus, mis puudutab videokonverentside kasutamist kriminaalasjades

Videokonverentside kasutamist kriminaalasjades reguleerivad:

1. Leedu Vabariigi kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 8²;
2. kohtute seaduse artikli 34 lõiked 7 ja 8;
3. kasutuskord;
4. Leedu Vabariigi justiitsministri 31. mai 2021. aasta määrusega nr 1R-183 heaks kiidetud kriminaalasjades

videokonverentsi tehnoloogia kasutamise kord (edaspidi „kriminaalasjades kasutamise kord“);
5. soovitused.

Erandjuhtudel, kui ei ole võimalik tagada kohtuasjade arutamist kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud tavamenetluse kohaselt, võib – kui see on tehniliselt võimalik – kohtuistungid ning poolte, tunnistajate, ekspertide, spetsialistide, tõlkide ja teiste menetluses osalevate isikute osalemise tagada, kasutades info- ja elektroonilise side tehnoloogiat (videokonverentse), kui on mõistlik eeldada, et selle tulemusel menetletakse asja kiiremini, ilma et see piiraks kohtuasja kõigi asjaolude täielikku ja objektiivset uurimist ning menetlusosaliste õigusi. Selle küsimuse otsustab kohus tavaliselt enne kohtuistungit määrusega. Seda kohtumäärust ei saa edasi kaevata. Käesoleva lõigu sätteid ei kohaldata juhtudel, kui prokurör, kannatanu ja/või tema esindaja, süüdistatav, tema esindaja ja/või tema kaitsja, tsiviilhageja, tsiviilkostja ja/või nende esindajad esitavad vastuväite info- ja elektroonilise side tehnoloogia (videokonverentsi) kasutamisele kohtuistungil pidamiseks (*kriminaalmenetluse seadustiku artikli 8² lõige 2*).

Kohtunik, prokurör ja uurija peavad menetlusosalisi nende menetlusõigustest teavitama ja tagama neile võimaluse neid õigusi kasutada (*kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 45*).

Kohus teeb otsuse videokonverentsi tehnoloogia kasutamise kohta kriminaalmenetluses, selgitades kriminaalmenetluse seadustiku artikli 8² lõikes 2 osutatud menetlusosalistele, et nad võivad esitada kohtuistungil pidamiseks videokonverentsi tehnoloogia kasutamisele vastuväiteid (*kriminaalasjades kasutamise korra punkt 16*).

Kriminaalmenetlust ja menetlusosaliste kohalviibimist võib videokonverentsi tehnoloogia abil korraldada kas kohtu omal algatusel või menetlusosalise taotlusel, mille võib kohtule esitada kirjalikult või siis suuliselt kohtuistungil. Tunnistajad, eksperdid, spetsialistid, tõlgid ja teised menetluses kaasatud isikud esitavad taotluse osaleda kohtuistungil videokonverentsi tehnoloogia abil (*kriminaalasjades kasutamise korra punkt 6*).

Enne määruse tegemist võtab asja arutav kohus videokonverentsi korraldamise võimaluse küsimuses ühendust selle asutuse (kohus, prokuratuur, Leedu vanglateenistus) määratud isikuga, kes sai taotluse korraldada menetluse ajal videokonverents. See isik vastutab videokonverentsiseadmete kasutamise ja hooldamise ning videokonverentside korraldamise eest ning temaga lepatakse kokku videokonverentsi toimumise koht, kuupäev ja kellaaeg.

Kohus valib asutuse (kohus, prokuratuur, vanglateenistuse allasutus), kellelt ta taotleb menetluse ajal videokonverentsi korraldamist, võttes arvesse küsitletava isiku elukohta (asukohta) ja/või küsitletava isiku võimalusi tulla kavandatud videokonverentsi toimumiskohta.

Kui kohtul ja/või asutusel, kellelt ta taotleb videokonverentsi korraldamist, ei ole videokonverentsiseadmeid, taotleb ta sellelt regionaalselt kohtult, kelle tööpiirkonda ta kuulub, või mõnelt teiselt kohtult või muult asutuselt, kellel on vajalikud mobiilsed videokonverentsiseadmed, nende seadmete kasutamist küsitlemiseks videokonverentsi vahendusel. Mobiilsed videokonverentsiseadmed antakse üle kohtule ja/või asutusele, kellelt kohus taotleb videokonverentsi korraldamist, et ta neid kasutaks ja need tagastaks seaduses sätestatud korras (*kasutuskorra punktid 6–8*).

Kui menetlusosaline teatab kohtule, et ta ei ole kaugistungiga nõus või tal ei ole tehnilist suutlikkust osaleda istungil kohtu osutatud videokonverentsi tehnoloogiat kasutades, võib kohus korraldada hübriidkaugistungi ja kutsuda selle isiku istungisaali kohale.

Kui hinnatakse menetlusosaliste võimalusi videokonverentsi tehnoloogia abil kohtuistungil osaleda, on soovitatav arvesse võtta järgmisi asjaolusid (loetelu ei ole täielik):

- isiku käsutuses olevad tehnilised vahendid (kui selline teave on kohtule kättesaadav);
- haavatavatesse rühmadesse (alaealised, puuetega inimesed jne) kuuluvate menetlusosaliste olukord, mis võib takistada isikul videokonverentsi tehnoloogia abil menetluses iseseisvalt ja/või täielikult osaleda (*soovituste punktid 3.8 ja 3.9*).

Kohus peaks tagama poole õiguse advokaadi / advokaadi abi tõhusale abile kõikides kohtumenetlustes, sealhulgas esindatavaga toimuva teabevahetuse konfidentsiaalsuse. Kui advokaat / advokaadi abi ja klient ei viibi füüsiliselt samas kohas, võib kohus kohaldada järgmisi või muid meetmeid:

- advokaadi / advokaadi abi ja kliendi/kostja taotlusel võib kohus (kohtu määratud töötaja) võimaldada neile eraldi virtuaalse ruumi, kus nad saavad konfidentsiaalselt arutada oma kaitseseisukohti ja muid küsimusi (näiteks litsentsitud Zoomi tarkvaral on selline funktsioon (rühmatööruumid, ingl *breakout rooms*)). Seejärel viiakse nad tagasi üldisesse koosolekukeskkonda;
- võidakse välja kuulutada vaheaeg, kaamerad ja mikrofonid lülitatakse välja ning kliendil/kostjal lubatakse rääkida telefoni teel advokaadi / advokaadi abiga. Kui advokaat / advokaadi abi ja klient viibivad füüsiliselt samas kohas, võivad nad taotleda vaheaega. Vaheajal lülitavad nad mikrofone ja videokaamera välja ning pöörduvad pärast vaheaega tagasi üldisesse koosolekukeskkonda.

Kui isik viibib ametiasutuse kontrollitavates ruumides (kinnipidamiskeskus, vangla jne), on tal õigus taotleda kohtuistungil vaheaega, mille ajal lahkuvad kõik ametnikud ruumist ja sinna jäävad ainult kõnealune isik ja tema kaitsja (mikrofon ja kaamerad lülitatakse samuti välja) (*soovituste punkt 5.13*).

Kui kohtuistungil osaleb laps, teavitatakse lapse esindajaid kohtuistungist, mis toimub videokonverentsiseadmete või muu kaugtehnoloogia vahendusel vastavalt kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korrale. Esindaja peab kutsumise korral ilmuma uurija, prokuröri, kohtuniku ja kohtu ette ning eeluurimise käigus ja kohtuistungil järgima kehtestatud korda (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 54 lõige 2).

Kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korra kohaselt tuleb arvesse võtta lapse parimaid huve, näiteks alati kui küsitletakse lapstunnistajat või lapskannatanut või kui küsitletakse alaealist tunnistajat või alaealist kannatanut seoses inimeste elu, tervise, vabaduse, seksuaalse enesemääramise ja puutumatus ning lapse- ja perekonnavastaste kuritegudega ning seoses alaealise prostitutsioonist kasu saamisega või alaealise osalemisega prostitutsioonis või muudel juhtudel, kui menetlusosaline seda taotleb või uurija, prokurör või eeluurimiskohtunik teeb sellise ettepaneku, peavad küsitlemises osalema psühholoog, kes abistab alaealise küsitlemisel, võttes arvesse alaealise sotsiaalset ja psühholoogilist küpsust, ning riikliku lapse õiguste kaitse asutuse esindaja, kes jälgib teisest ruumist, kas küsitlemisel järgitakse alaealise tunnistaja või alaealise kannatanu õigusi. Riikliku lapse õiguste kaitse asutuse esindaja võib esitada küsitletavale isikule küsimusi ja esitada küsitlemist puudutavaid taotlusi. Alaealise tunnistaja või alaealise kannatanu esindajal on õigus küsitlemisel osaleda alles siis, kui on kindlaks tehtud, et ta ei mõjuta alaealist (*kriminaalmenetluse seadustiku artikli 186 lõige 3*).

Menetlusosaliste taotlusel või uurija, prokuröri või eeluurimiskohtuniku algatusel peab alaealise kahtlustatava küsitlemises osalema psühholoog, kes abistab alaealise küsitlemisel, võttes arvesse alaealise sotsiaalset ja psühholoogilist küpsust, ja/või riikliku lapse õiguste kaitse asutuse esindaja, kes jälgib, kas küsitlemisel järgitakse alaealise kahtlustatava õigusi (*kriminaalmenetluse seadustiku artikli 188 lõige 5*).

Kaitsja osalemine on kohustuslik selliste juhtumite uurimisel, mis puudutavad tegusid, mille toimepanemises kahtlustatakse või süüdistatakse alaealist (*artikli 51 lõike 1 punkt 1*).

Alaealiste kahtlustatavate ja kannatanute andmete avaldamine on keelatud (*kriminaalmenetluse seadustiku artikli 177 lõige 1*).

Eeluurimise või kohtuistungil ajal tuleb teha audio-videosalvestis kriminaalmenetluse seadustiku artiklis 8² sätestatud korras. See salvestis lisatakse menetlustoimingu protokollile või kohtuistungil stenogrammile ja see on protokoll/stenogrammi lahutamatu osa, samal ajal kui menetlusedokumendid toimetatakse kätte selle seadustiku artiklis 8¹ sätestatud korras (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 8² lõige 6).

Kriminaalasjades tehtud helisalvestis lisatakse kohtuistungil stenogrammidele, edastades selle LITEKOsse või salvestades selle arvutipõhisele andmekandjale kohtunõukogu 14. veebruari 2014. aasta resolutsiooniga nr 13P-22-(7.1.2) heaks kiidetud kohtuistungitest helisalvestiste tegemise korras (edaspidi „resolutsioon“) sätestatu kohaselt, ja see on stenogrammi lahutamatu osa ning menetlusosalistel on õigus helisalvestisega tutvuda ja saada sellest koopiaid seaduses sätestatud korras.

Statsionaarse helisalvestusseadmega tehtud avaliku kohtuistungil helisalvestis edastatakse seadmest LITEKOsse automaatselt, välja arvatud juhul, kui tehnilistel põhjustel edastatakse helisalvestis kohtu kohalikust serverist LITEKOsse käsitsi.

Mobiilse helisalvestusseadmega salvestatud avaliku kohtuistungil helisalvestis edastatakse LITEKOsse käsitsi.

Kinnise kohtuistungi helisalvestis ning kohtuasjade arhiveerimist käsitlevates õigusnormides sätestatud nõuete kohaselt LITEKOSse edastatud helisalvestis salvestatakse arvutipõhisele andmekandjale (CD-ROM vms), tagades selle kaitse selles sisalduvate helisalvestiste muutmise või hävitamise eest. See andmekandja lisatakse kohtuasja toimikule ja seda töödeldakse seaduses sätestatud korras (*resolutsiooni punktid 12, 13 ja 15*).

Isikud võivad kohtumenetluses tehtud helisalvestistega tutvuda kriminaal- ja tsiviilasjade ning haldus- ja vääriteoasjade materjalidega tutvumise korda reguleerivates õigusaktides sätestatud korras (*resolutsiooni punktid 5 ja 6*).

Videokonverentsi tehnoloogia abil tehtud heli- ja videosalvestisi säilitatakse kohtunõukogu kehtestatud korras (*kriminaalasjades kasutamise korra punkt 14*).

Kasutada võib automaatse kõnetuvastuse tehnoloogiat.

Kriminaalmenetluse seadustikus (*5. jagu „Edasikaebamine eeluurimise ajal“*) on sätestatud võimalus uurija ja prokuröri menetlustoimingud ja otsused edasi kaevata.

Leedu Vabariigi tsiviilseadustiku artiklis 6.271 on sätestatud võimalus saada hüvitist kahju eest, mis on tekitatud ametiasutuse või selle töötajate õigusvastase tegevusega (teod, tegevusetus), mis mõjutab otseselt üksikisikute õigusi, vabadusi ja huve (riigi- või kohaliku omavalitsuse asutuste õigus- või üksikaktid, haldusaktid, füüsilised toimingud jne, välja arvatud kohtute otsused, määrused ja muud lahendid).

Konverentsi liigi (video- või muu telekonverents) ja konkreetse videokonverentsi tehnoloogia (kohtute tsentraliseeritud videokonverentsiseadmed (edaspidi „kohtu tsentraliseeritud seadmed“), Zoom, Microsoft Teams, laua- või mobiiltelefon jne) valib ning nende kasutamist korraldab ja juhib asja arutav kohtunik, võttes arvesse kohtuasja asjaolusid, kohtu käsutuses olevat videokonverentsi tehnoloogiat ja selle kättesaadavust ning menetlusosaliste juurdepääsu asjakohasele tehnoloogiale.

Arvestades vajadust tagada kaugkohtumenetluses esitatavate andmete elektrooniline turvalisus, soovitatakse kasutada videokonverentsi tehnoloogiaid, mida riiklik küberturvalisuse keskus on hinnanud ja mille ta on tunnistanud turvaliseks, eelistades võimaluse korral järgmist:

- kohtu tsentraliseeritud seadmed;
- Zoomi platvorm kohtutele antud litsentside alusel (kohtukonto kaudu).

Selleks, et tagada kohtu käsutuses olevate tehniliste vahendite nõuetekohane jaotus ja kohtunike võrdne juurdepääs kohtusüsteemi raames hangitud videokonverentsi tehnoloogiale, on soovitatav, et kohus võtaks vastu selle kasutamise ajakava, broneerimiskorra või muud kohtus kokkulepitavad korralduslikud meetmed (*soovituste punktid 3.2–3.4*).

Kohtumenetlusi, milles kasutatakse videokonverentsi tehnoloogiat, korraldatakse vastavalt kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud menetlusnormidele, kasutuskorras ja muudes õigusaktides sätestatud videokonverentsi tehnoloogia kasutamise korrale (*kriminaalasjades kasutamise korra punkt 5*), kasutuskorra II peatükile (videokonverentsi korraldamine ja pidamine) ning soovitusel punktides 3–5 kehtestatud korrale.

Kriminaalmenetlust ja menetlusosaliste kohalviibimist võib videokonverentsi tehnoloogia abil korraldada kas kohtu omal algatusel või menetlusosalise taotlusel, mille võib kohtule esitada kirjalikult või siis suuliselt kohtuistungil. Tunnistajad, eksperdid, spetsialistid, tõlgid ja teised menetlusse kaasatud isikud esitavad taotluse osaleda kohtuistungil videokonverentsi tehnoloogia vahendusel (*kriminaalasjades kasutamise korra punkt 6*).

Küsimuse, kas kohtuistung tuleks pidada videokonverentsi teel, otsustab asja arutav kohus põhistatud määrusega. Enne määruse tegemist võtab asja arutav kohus videokonverentsi korraldamise võimaluse küsimuses ühendust selle asutuse (kohus, prokuratuur, Leedu vanglateenistus) määratud isikuga, kes sai taotluse korraldada menetluse ajal videokonverents. See isik vastutab videokonverentsiseadmete kasutamise ja hooldamise ning videokonverentside korraldamise eest ning temaga lepib kokku videokonverentsi toimumise koht, kuupäev ja kellaaeg. Riiklik kohtute amet avaldab kohtusüsteemi sisevõrgus nende isikute nimekirja, kelle see asutus (kohus, prokuratuur, vanglateenistuse allasutus), kes sai taotluse korraldada kohtumenetluse ajal videokonverents, on määranud vastutama videokonverentsiseadmete kasutamise ja hooldamise ning videokonverentside korraldamise eest, koos nende isikute kontaktandmetega (asutus, telefoninumber, e-posti aadress). Kui määratud isik või tema kontaktandmed muutuvad, teavitatakse sellest

riiklikku kohtute ametit, kes ajakohastab nimekirja (*kasutuskorra punkt 6*).

Kohtuistungil võib kasutada automaatse kõnetuvastuse tehnoloogiat.

Kriminaalmenetluse seadustikus on ette nähtud kohtuistungil viibivate isikute tuvastamine:

menetlusosaline, kes võtab kohtuistungist osa videokonverentsi tehnoloogia abil, tõendab end ja näitab oma isikut tõendavat dokumenti nii, et kohus saab seda võrrelda seaduses sätestatud korras kinnitatud ja kohtule esitatud dokumendikoopiaga ja/või toimikus sisalduvate dokumentidega, mille põhjal saab isiku isikusamasust tuvastada;

kohus tagab, et kohtuistungil ajal ei avaldata menetlusosalise isikukoodi ega muid isikut tõendava dokumendi andmeid teistele menetlusosalistele ega kolmandatele isikutele, välja arvatud juhul, kui teised menetlusosalised võivad neid andmeid teada kohtuasja toimikust, millele neil on juurdepääs kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud korras.

Kui isik osaleb kohtuistungil videokonverentsi tehnoloogia abil ning kriminaalasja arutaval kohtul on põhjendatud kahtlusi isiku isikusamasuse suhtes ja neid kahtlusi ei ole võimalik hajutada, lükkab kohus kohtuistungil edasi ja kohtuistung toimub kohtukutse saanud isikute vahetel kohalolekul kohtusaalis (*kriminaalmenetluse seadustiku punkt 12-13*).

Videokonverentsi teel küsitletava isiku isikusamasuse võib asja arutava kohtu otsusel tuvastada ka muul viisil (*kasutuskorra punkt 13*).

Kohtunik, prokurör ja uurija peavad menetlusosalisi nende menetlusõigustest teavitama ja tagama neile võimaluse neid õigusi kasutada (*kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 45*).

Kohtumenetlus, milles kasutatakse videokonverentsi tehnoloogiat, korraldatakse vastavalt kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud menetlusnormidele, kriminaalmenetluse seadustikus sätestatud videokonverentsi tehnoloogia kasutamise korrale ja muudele õigusaktidele (*kriminaalmenetluse seadustiku punkt 5*).

Kahtlustatava (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 21 lõige 4), süüdistatava (kriminaalmenetluse seadustiku artikli 22 lõige 3) ja kannatanu (kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 28) ning teiste menetlusosaliste õigused on sätestatud kriminaalmenetluse seadustikus.

Menetlusosalistele (kahtlustatav, süüdistatav, kannatanu jne) on tagatud õigus kasutada tõlgi teenust (*kriminaalmenetluse seadustiku artikkel 8*).

Igal isikul, keda kahtlustatakse või süüdistatakse kuriteo toimepanemises, on õigus saada kohe ja talle täielikult arusaadavas keeles teavet tema vastu esitatud kahtlustuse või süüdistuse laadist ja põhjusest, saada piisavalt aega ja vahendeid oma vastuväidete ettevalmistamiseks, küsitleda tunnistajaid või taotleda tunnistajate küsitlemist ning tasuta kasutada tõlgi teenuseid, kui ta ei mõista või ei valda leedu keelt (*kriminaalmenetluse seadustiku artikli 45 lõige 7*).

Vajaduse korral võivad taotluse esitanud kohus ja taotluse saanud asutus koordineerida meetmete võtmist, et kaitsta ülekuulatavat isikut ja tagada, et ülekuulatavat isikut abistab vajaduse korral tõlk (*kasutuskorra punkt 12*).

Kasutada tuleks videokonverentsi tehnoloogiaid, mida riiklik küberturvalisuse keskus on hinnanud ja mille ta on tunnistanud turvaliseks, eelistades võimaluse korral järgmist:

- kohtu tsentraliseeritud seadmed;
- Zoomi platvorm.

4. Menetlustega seotud kulud tsiviil- ja kaubandusajades

Määrus (EÜ) nr 1896/2006, millega luuakse Euroopa maksekäsumenetlus

Euroopa maksekäsu väljastamise menetluses kohaldatakse Leedu Vabariigi tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 434 lõigetes 1-3 sätestatud tempelmaksu arvutamise ja tasumise korda (*Leedu 13. novembri 2008. aasta*

seaduse nr X-1809, millega rakendatakse Euroopa Liidu ja rahvusvahelised tsiviilkohtumenetlust reguleerivad õigusaktid (edaspidi „seadus“), artikkel 21).

Määrus (EÜ) nr 861/2007, millega luuakse Euroopa väiksemate nõuete menetlus

Euroopa väiksemate nõuete puhul tuleb tasuda tempelmaksu, mille suurus on sätestatud Leedu Vabariigi tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 80 lõike 1 punktis 1 (*seaduse artikkel 27*).

Määrus (EL) nr 655/2014, millega luuakse pangakontode Euroopa arestimismääruse menetlus, et hõlbustada võlgade piiriülest sissenõudmist tsiviil- ja kaubandusajades

Pangakontode Euroopa arestimismääruse taotluse esitamisel ja määruse (EL) nr 655/2014 4. peatükis osutatud õiguskaitsevahendite puhul tuleb tasuda tempelmaksu, mis on võrdne tempelmaksuga, mida tuleb vajaduse korral tasuda ajutiste meetmete kohaldamise taotluste või ajutiste meetmete kohaldamise määruste peale individuaalsete kaebuste esitamise korral (*seaduse artikkel 31¹⁹*).

Määrus (EÜ) nr 805/2004, millega luuakse Euroopa täitekorraldus vaidlustamata nõuete kohta

Euroopa täitekorralduse parandamise või kehtetuks tunnistamise taotlused on tempelmaksust vabastatud (*seaduse artikli 16 lõige 3*).

Määruse (EÜ) nr 805/2004 artiklis 21 osutatud võlgniku täitmisele pööramisest keeldumise avaldus on tempelmaksust vabastatud (*seaduse artikli 17 lõige 2*).

Määrus (EL) nr 650/2012, mis käsitleb kohtualluvust, kohaldatavat õigust ning otsuste tunnustamist ja täitmist, ametlike dokumentide vastuvõtmist ja täitmist pärimisasjades ning Euroopa pärimistunnistuse loomist

Välisriigi kohtu (vahekohtu) otsuse tunnustamise taotlus on tempelmaksust vabastatud (*tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 811 lõige 4*).

Euroopa Liidu liikmesriigi kohtu otsuse täitmise loa taotlus on tempelmaksust vabastatud (*seaduse artikli 4 lõige 4*).

Määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades (uuesti sõnastatud)

Välisriigi kohtu (vahekohtu) otsuse tunnustamise taotlus on tempelmaksust vabastatud (*tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 811 lõige 4*).

Euroopa Liidu liikmesriigi kohtu otsuse täitmise loa taotlus on tempelmaksust vabastatud (*seaduse artikli 4 lõige 4*).

Määrus (EL) nr 606/2013 tsiviilasjades määratud kaitsemeetmete vastastikuse tunnustamise kohta

Määruse (EL) nr 606/2013 artikli 13 kohaseid kaitsemeetme tunnustamisest või täitmisest keeldumise taotlusi menetleb Leedu apellatsioonikohus. Nende taotluste menetlemisel kohaldatakse *mutatis mutandis* seaduse artikli 4 lõigete 4, 5 ja 6 sätteid (*seaduse artikli 31¹⁶ lõige 21*).

Välisriigi kohtu (vahekohtu) otsuse tunnustamise taotlus on tempelmaksust vabastatud (*tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 811 lõige 4*).

Euroopa Liidu liikmesriigi kohtu otsuse täitmise heakskiitmise taotlus on tempelmaksust vabastatud (*seaduse artikli 4 lõige 4*).

Määrus (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes

Määruse artikli 21 lõikes 2 osutatud taotlusi päritoluriigi kohtu ülalpidamiskohustust käsitleva otsuse täitmisest täielikuks või osaliseks keeldumiseks menetleb Leedu apellatsioonikohus. Nende taotluste menetlemisel kohaldatakse *mutatis mutandis* seaduse artikli 4 lõigete 4, 5 ja 6 sätteid (*seaduse artikli 31³ lõige 1*).

Määruse (EÜ) nr 4/2009 artikli 27 lõike 1 kohaseid täidetavaks tunnustamise taotlusi ja nende taotluste kohta tehtud otsuste määruse (EÜ) nr 4/2009 artikli 32 lõike 2 kohaseid edasikaebusi menetleb Leedu apellatsioonikohus. Nende taotluste ja kaebuste menetlemisel kohaldatakse *mutatis mutandis* seaduse artikli 4 lõigete 4, 5 ja 6 sätteid (*seaduse artikli 31⁴ lõige 1*).

Välisriigi kohtu (vahekohtu) otsuse tunnustamise taotlus on tempelmaksust vabastatud (*tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 811 lõige 4*).

Euroopa Liidu liikmesriigi kohtu otsuse täitmise loa taotlus on tempelmaksust vabastatud (*seaduse artikli 4 lõige 4*).

Määrus (EL) 2016/1103, millega rakendatakse tõhustatud koostööd kohtualluvuse, kohaldatava õiguse ning otsuste tunnustamise ja täitmise valdkonnas abieluvararežiime käsitlevates asjades

Välisriigi kohtu (vahekohtu) otsuse tunnustamise taotlus on tempelmaksust vabastatud (*tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 811 lõige 4*).

Euroopa Liidu liikmesriigi kohtu otsuse täitmise loa taotlus on tempelmaksust vabastatud (*seaduse artikli 4 lõige 4*).

Määrus (EL) 2019/1111, mis käsitleb kohtualluvust, abieluasjade ja vanemliku vastutusega seotud kohtuasjades tehtud lahendite tunnustamist ja täitmist ning rahvusvahelisi lapseröövde (uuesti sõnastatud)

Määruse (EL) 2019/1111 artikli 30 lõikes 3 osutatud taotlusi tuvastada määruse (EL) 2019/1111 artiklites 38 ja 39 osutatud lahendi tunnustamisest keeldumise aluste puudumine, määruse (EL) 2019/1111 artikli 40 lõikes 1 osutatud tunnustamisest keeldumise taotlusi ning määruse (EL) 2019/1111 artikli 59 lõikes 1 osutatud täitmisest keeldumise avaldusi, kui need põhinevad määruse (EL) 2019/1111 artikli 39 sätetel või on neil muu määruses (EL) 2019/1111 sätestatud alus, menetleb Leedu apellatsioonikohus. Selliste taotluste menetlemisel kohaldatakse *mutatis mutandis* seaduse artikli 4 lõigete 4, 5 ja 6 sätteid (*seaduse artikli 9 lõiked 2 ja 3*).

Määruse (EL) 2019/1111 artiklites 12 ja 13 ning 19. oktoobri 1996. aasta Haagi konventsiooni artiklites 8 ja 9 osutatud kohtualluvuse välisriigi kohtult ülevõtmise taotlusi ja kohtualluvuse välisriigi kohtule üleandmise taotlusi menetleb Leedu apellatsioonikohus. Selliseid taotlusi menetletakse Leedu Vabariigi tsiviilkohtumenetluse seadustiku XXXIX peatükis sätestatud korras, kui määruses (EL) 2019/1111, 19. oktoobri 1996. aasta Haagi konventsioonis ja käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti. Sellised taotlused on tempelmaksust vabastatud (*seaduse artikli 12² lõiked 1 ja 2*).

Välisriigi kohtu (vahekohtu) otsuse tunnustamise taotlus on tempelmaksust vabastatud (*tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 811 lõige 4*).

Euroopa Liidu liikmesriigi kohtu otsuse täitmise loa taotlus on tempelmaksust vabastatud (*seaduse artikli 4 lõige 4*).

Ärakerjade (väljavõtete) väljastamine vastavalt määrusele (EÜ) nr 4/2009 kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes

Kriminaalmenetluse seadustiku artikli 81 kohaselt on kohtutoimiku (sealhulgas elektroonilise toimiku) ärakirja väljastamise eest võetava tasu suurus ja tasu maksmise kord kindlaks määratud Leedu Vabariigi valitsuse 3. novembri 2004. aasta resolutsioonis nr 1368, millega kiidetakse heaks kriminaalasjade materjalide ja dokumentide ärakirjade väljastamise eest eeluurimisasutustes, prokuratuurides ja kohtutes ning haldus- ja tsiviilasjade ja nende dokumentide ärakirjade väljastamise eest kohtutes tasude kehtestamise ja maksmise kord.

Euroopa pärimistunnistuse väljastamise, parandamise, muutmise või tühistamise ning tõendavate dokumentide koostamise eest vastavalt määrusele (EL) nr 650/2012 makstakse notarile tasu vastavalt notariaaltoimingute tegemise, tehingute ettevalmistamise, nõustamise ja tehniliste teenuste eest makstavate notaritasude (määrade) ning nendest tasudest vabastuste loetelule, mis on heaks kiidetud Leedu Vabariigi valitsuse 28. juuni 2023. aasta resolutsiooniga nr 498, punktidele 16, 30.6 ja 30.7.

Määruse (EL) nr 1215/2012 kohaste tunnistuste väljastamine

Selle määruse artikli 53 kohase tunnistuse väljastab asjaomase isiku taotlusel kohus, kes otsuse tegi. Sellist tunnistust taotletakse üldises korras posti teel või Leedu kohtute teabesüsteemi LITEKO kaudu. Tunnistuse väljastamise taotluse eest ei tule tasuda tempelmaksu. Tegemist ei ole uue vaidlusega, seega väljastatakse tunnistus menetluse lõpus ja pärast asja sisulist läbivaatamist, kui kohtuotsus on jõustunud.

Määruse artikli 60 kohased tunnistused väljastab isiku taotlusel:

1. notar, kes väljastas ametliku dokumendi. Selle eest tuleb tasuda notaritasu;
2. kohus, kes tegi otsuse, millega kiideti kokkulepe heaks. Sellist tunnistust taotletakse üldises korras posti teel või Leedu kohtute teabesüsteemi LITEKO kaudu. Tunnistuse väljastamise taotluse eest ei tule tasuda tempelmaksu. Tegemist ei ole uue vaidlusega, seega väljastatakse tunnistus menetluse lõpus ja pärast asja sisulist läbivaatamist.

Määruse (EL) nr 606/2013 kohaste tõendite väljastamine

Selle määruse artiklite 5 ja 14 kohaselt väljastatavaid tõendeid taotletakse üldises korras posti teel või Leedu kohtute teabesüsteemi LITEKO kaudu. Tunnistuse väljastamise taotluse eest ei tule tasuda tempelmaksu. Tegemist ei ole uue vaidlusega, seega väljastatakse tunnistus menetluse lõpus ja pärast asja sisulist läbivaatamist.

Määruse (EL) 2016/1103 kohaste tõendite väljastamine

Selle määruse artikli 45 lõike 3 punkti b kohaselt väljastatavaid tõendeid taotletakse üldises korras posti teel või Leedu kohtute teabesüsteemi LITEKO kaudu. Tõendi taotluse eest ei tule tasuda tempelmaksu. Tegemist ei ole uue vaidlusega, seega väljastatakse tunnistus menetluse lõpus ja pärast asja sisulist läbivaatamist.

Määruse (EL) 2016/1104 kohaste tõendite väljastamine

Selle määruse artikli 45 lõike 3 punkti b kohaselt väljastatavaid tõendeid taotletakse üldises korras posti teel või Leedu kohtute teabesüsteemi LITEKO kaudu. Tõendi taotluse eest ei tule tasuda tempelmaksu. Tegemist ei ole uue vaidlusega, seega väljastatakse tunnistus menetluse lõpus ja pärast asja sisulist läbivaatamist.

Määruse (EL) 2019/1111 kohaste tõendite väljastamine

Selle määruse kohaseid tõendeid taotletakse üldises korras posti teel või Leedu kohtute teabesüsteemi LITEKO kaudu. Tunnistuse väljastamise taotluse eest ei tule tasuda tempelmaksu. Tegemist ei ole uue vaidlusega, seega väljastatakse tunnistus menetluse lõpus ja pärast asja sisulist läbivaatamist.

Määrus (EL) 2015/848 maksejõuetusmenetluse kohta (uuesti sõnastatud)

Võlausaldajate nõuete esitamine Leedu Vabariigi juriidiliste isikute maksejõuetust (artikkel 41) ja Leedu Vabariigi füüsiliste isikute pankrotti (artikkel 23) käsitlevate seaduste alusel on tempelmaksust vabastatud.

Võlausaldajate nõuete kinnitamise või kinnitamisest keeldumise kohtumääruse võib seaduses sätestatud korras erakorralise kaebusega edasi kaevata (individuaalse kaebuse eest tuleb tasuda tempelmaks vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 80 lõikele 2).

Füüsiliste või juriidiliste isikute või nende esindajate ja keskasutuste vaheline teabevahetus on määruse (EÜ) nr 4/2009 kohaselt tasudest vabastatud (välja arvatud tasuta õigusabi kulude sissenõudmine Leedu Vabariigi riigi õigusabi seaduses sätestatud korras).

Teabevahetus (taotluste esitamine jne) keskasutustega on määruse (EL) 2019/1111 kohaselt tasudest vabastatud.

Teabevahetus (taotluste esitamine) pädevate asutustega vastavalt direktiivi 2003/8/EÜ IV peatükile

Pädevale asutusele (riigi õigusabi amet) taotluste esitamise eest tasu ei võeta, kuid neil juhtudel võib osutada vajalikuks hüvitada tõlkimise, õigusabi taotluse ja õigusabi saamise õigust tõendavate dokumentide jms-ga kaasnevad kulud Leedu Vabariigi riigi õigusabi seaduses sätestatud korra kohaselt.

5. Elektroonilised makseviisid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse nõuete rakendamiseks liitus Leedu krediid- ja otsekorralduste osas 1. jaanuaril 2016 ühtse euromaksete piirkonnaga (SEPA).

Tempelmaks, kohtu määratud trahvid, teisese õigusabi kulud ja riigile välja mõistetud menetluskulud võib:

1. tasuda pangaülekanedega rahandusministeeriumi haldusalas tegutseva riikliku maksuinspeksiooni eelarvetulude kogumise kontodele erinevates pankades. Riikliku maksuinspeksiooni pangakonto numbrid leiab [SIIT](#);
2. tasuda internetis veebisaidi e.teismas.lt kaudu. Tuleb märkida, et kui menetluskümnendid ja nende lisad esitatakse kohtule üksnes elektrooniliselt ja kui hageja on taotlenud menetluskümnendide saamist üksnes elektrooniliselt, tuleb tasuda 75% kõnealuse menetluskümnendi eest tasutavast tempelmaksu summast.

Rahandusministeeriumi haldusalas tegutseva riikliku maksuinspeksiooni eelarvetulude kogumise kontodele pangaülekanedega makstes saavad üksikisikud valida endale sobiva ja kättesaadava makseviisi.

Makseviiside kättesaadavust soodustab ka stiimul tasuda menetluskümnendide ja nende lisade üksnes elektroonilise esitamise korral 75% asjaomase menetluskümnendi eest tasutava tempelmaksu summast, mis vähendab seega sularahas maksmist.

6. Teade detsentraliseeritud IT-süsteemi varajase kasutuselevõtu kohta

Detsentraliseeritud IT-süsteemi ei ole kavas kasutama hakata enne määruses (EL) 2023/2844 sätestatud tähtaegu.

7. Teade videokonverentside varajase kasutuselevõtu kohta tsiviil- ja kaubandusajades

Määruse (EL) 2023/2844 artiklit 5 ei ole kavas kohaldada enne 1. maid 2025.

8. Teade videokonverentside varajase kasutuselevõtu kohta kriminaalasjades

Määruse (EL) 2023/2844 artiklit 6 ei ole kavas kohaldada enne 1. maid 2025.

Viimati uuendatud: 17/04/2026

Käesoleva veebilehe asjaomaseid keeleversioone haldavad asjaomased liikmesriigid. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkevõrsioonides. Euroopa Komisjon ei võta vastutust selles dokümnendis sisalduva ega viidatud teabe ega andmete eest. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.